

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frankova ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverlenišvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Zopet nov projekt šolskega zakona.

Po osmih letih ujedinjenja. — Narodna skupščina in prosvetna zakonodaja. — Historijat projektov zakona o narodnih šolah. — Dr. Čajkovčev projekt je izdelan po nalogu bivšega ministra prosvete g. St. Radiča. — Kritična ocena projekta.

Prvega decembra t. l. bomo praznovali osmo obletnico ujedinenja.

Ako se ozremo na delo teh osmih let nazaj in pregledamo, kaj nam je dala v teh osmih letih »Narodna skupščina« za napredek na prosvetnem polju, vidimo, da so uspehi povsem negativni.

Po tolikih letih nimamo niti enega pozitivnega zakona v prosvetni smeri. Nimamo ne zakona o osnovnih šolah, ne o meščanskih šolah, ne zakona o raznih strokovnih šolah, ne zakona o srednjih šolah, ne zakona o visokih šolah.

Nimamo zakona o učiteljskih in učiteljski izobrazbi, nimamo zakona o višjih pedagoških šolah in ne zakona oreditvi Glavnega Prosvetnega Sveta.

Izmed splošnih prosvetnih zakonov nimamo ne zborovalnega in ne društvenega zakona, ne zakona o avtorskem pravu itd., itd., kar zadeva splošno prosveto.

Vse to čaka in čaka, razmere pa hite in hite ter sečejo nezdrave rane v naš državni organizem.

V veljavi so še stari zakoni, ki nas razkosavajo ter povzročajo upravni in stvarni prosvetni kaos, katerega še bolj pospešujejo križajoče se odredbe ministrstva za ministrom.

Položaj osnovnošolske zakonite podlage v državi je sledeč:

V Sloveniji in Dalmaciji je v veljavi avstrijski državni šolski zakon poleg deželnih zakonov za Kranjsko, Štajersko in Dalmacijo. Hrvatska ima svoj zakon. V Srbiji pa je v veljavi zakon o narodnih šolah iz leta 1904, ki se je razširil na Voivodino in Črno goro.

23. julija 1919 so se predvsem člani 29.—30. ter 33., 39., 41., 88. in 89. srbskega zakona o narodnih šolah v »Narodni skupščini« izpremenili in razširili na celo državo.

Z zakonom o državnih uradnikih od 31. julija 1923 so se vsi dosedanje določbe o pravnem in materialnem položaju učiteljskega stanu izjednačile v vsej državi.

Gorenje izpremembe in gornji zakon bi bil edini pozitiven uspeh, ki zadeva tudi prosvetno stroko.

Pred nami na ležajo celi kup raznih projektov, predvsem osnovnošolskega zakona.

Če jih pogledamo po vrsti, bi bili: »Načrt preustrojitve šolstva in na-

rodne prosvete«, od Zaveze jugoslovenskega učiteljskega društva od l. 1919.:

»Načrt zakona o narodnih šolah«, ki ga je izdelala anketa višjega šolskega sveta v Ljubljani l. 1919.:

»Projekt zakona o narodnih šolah«, ki ga je izdelal »Prosvetni odbor« v Beogradu l. 1919.:

načrt okvirnega šolskega zakona ki ga je na podlagi projekta »Prosvetnega odbora« izdelala anketa »Zaveze jugoslovenskih učiteljskih društev« l. 1920.:

projekt zakona o narodnih šolah, ki ga je izdelala anketa UJU l. 1921.:

tkzv. Radojevičev projekt zakona o narodnih šolah, kot prvi oficialni načrt ministrstva, ki je izšel l. 1921.:

Radojevičev projekt je predelaval na to Glavni Prosvetni Svet v Beogradu, ki je izdal svoj projekt l. 1922.:

ta načrt je zopet interno predelalo ministrstvo prosvete in ga je predložil takratni minister prosvete g. Miša Trifunović 17. januarja 1924 z odlokom P. Br. 284 predstavništvu Narodne skupščine, ki ga pa ni obravnavala: ta načrt si je potem osvojil kot podlago minister prosvete g. Svetozar Pribičević ter ga je dal v predelavo UJU in na to še interni redakciji v ministrstvu prosvete, na kar ga je predložil Narodni skupščini leta 1925.

V »Narodni skupščini« je prišel ta načrt v šolski odsek, kjer je dobil mnogo izprememb a ni nje obravnavala prišla niti do polovice projekta. Posamezna poglavja je minister sam odtrnil.

Minister prosvete g. St. Radič je dal nalog načelniku za osnovno nastavo g. dr. St. Čajkovcu, da izdela nov projekt šolskega zakona.

Ta je svoje delo izvršil. »Narodna Prosveta« je ta projekt v preteklih dneh natisnila, dobi se pa tudi v posebnih oddelkih. Morda ga izda v slovenskem prevodu Poverlenišvo Ljubljana. Učiteljski dom v Mariboru ali Učiteljski konvikt Ljubljana.

Ako si ga osvoji tudi sedanjí minister prosvete, ni še definitivno.

Površen pogled na dr. Čajkovčev načrt nam kaže, da je morda zadel milje naše države in potrebe naroda, tudi je uočeval moderne smeri šolstva: v koliko se sklada ta projekt s stališčem, zahtevami in posledici učiteljstva, je pa sedaj nujna in neodložljiva dolžnost vsega učiteljstva, da to prouči in izrazi svoje mišljenje in kritiko.

IV. D.

Politična in kulturna svoboda za vse!

»Slomškova družba« in UJU. — Vsakemu članu je zajamčena svoboda. — Zaradi bodočnosti mora biti stanovsko enotno organiziran naš stan!

»Kulturno pa se organiziramo v novo ustanovljajočem društvu »Slomškova družba«, katerega namen bo gojiti pedagoško vedo na krščanskem svetovnem naziranju. Člani ne bodo samo učitelji in učiteljice, temveč vsakdo, ki hoče družbo v njenih namenih podpirati.«

V Ljubljani, dne 13. nov. 1926.
Ivan Štrukelj.

»Dobrodošel nam mora biti v organizaciji vsak stanovsko zaveden učitelj in vsakemu mora biti zajamčena v njej popolna enakopravnost, svoboda vesti in mišljenja.«

Deklaracija, 17. julija 1926.

Od nikogar ne zahtevamo, da bi zatajil svoje politično ali kulturno prepričanje in naziranje.

Vsakomur je na prosto dano, da svobodno zastopa svoje kulturno in politično naziranje.

V organizaciji nočemo uganjati nikakega ne kulturnega in ne političnega nasilja, da bi hoteli članstvo uniformirati v političnem ali kulturnem naziranju — to ni naloga in ne cili naših stanovskih organizacij.

Zaradi tega pa smo si lahko vseeno v stanovski organizaciji edini v sto in sto stanovskih vprašanih in tudi šolskih in prosvetnih, ki so nam skupna. Zaradi tega ne bo nihče prikrašan v svojem kulturnem naziranju in prepričanju.

In oni, ki vidijo v »Slomškovi družbi« prikrito »Slomškovo zvezo« naj nima strahu in naj se vzpne že enkrat na

višino akademskega razgovora tudi v vprašanih, v katerih si nismo enakega kulturnega ali političnega naziranja ter naj vedo, da si tudi mi ne bomo dali krati svobode za kulturno in politično udeleževanje izven organizacije in si bomo znali čuvati in ne daj omejevat pravice, da si lahko ustanovimo tudi svoj forum za udeleževanje v tem pravcu.

Ne bomo se na daji voditi od strasti, da bi zaradi tega naskakovali in rušili skupno stanovsko fronto ki nam je sedaj bolj potrebna kakor kdikoli prej.

Naše kulturne organizacije ne bodo »avantgarde« za naskoke in kulturna nasilja v naši stanovski organizaciji in zaradi njih ne bomo rušili dobrih odnosov v stanovski organizaciji za skupno obrambo skupnih stanovskih in drugih interesov.

Stanovska toleranca nas bo družila in dvigala na nivo višjega izobraženstva in višje stopnje civilizacije in kulturnega stremljenja.

Da je povsod par ducatov izjem — to je jasno in nas to ne sme plašiti!

Naša stanovska organizacija naj ne bo torišče, na katero bi vnašali sporna vprašanja in naj tudi ne bode hojni kader proti enemu ali drugemu delu našega stana, temveč naj bo skupno torišče, na katero bomo vnašali predvsem vprašanja, ki nas družijo, ki nas spajajo in ki napravljajo naš stan močan in enoten za skupen socialni boj našega stana in njeza dvoj.

Bugarski Učiteljski Savez.

Kongres bugarskega učiteljstva v Sofiji. — Bugarski Učiteljski Savez šteje 12.000 članov. — Učiteljski Savez je center Saveza 19 organizacij drugih strok in tvori temelj skupnosti z drugimi organizacijami. — Savez je nepartijski in borbena organizacija. — Socialne ustanove Saveza. — Osnova je strokovno sindikalistična. — Iz programa Saveza.

Od 18. do 22. julia ove godine Bugarski je učiteljski Savez održao svoj godišnji kongres u Sofiji. Poseta je bila obilna.

Na kongresu je konstatovano da je uprkos mnogih smetnji B. U. S. u toku istekle godine brojno, materialno i moralno pojačan.

Na dnevnem redu je bilo nekoliko važnih pitanja. Dr. M. Geraskov je izneo referat o »Vaspitanju deteta pod današnjim društvenim uslovima«. Ovaj je referat izazvao plodnu diskusiju, u ko-

joj je pažljivo pretreseno istaknuto pitanje. Bilo je govora i o »prosvetnoj politici prošle godine«. Ovome pitanju poklonjena je velika pažnja. Izabrana je specijalna komisija, koja je izradila opširnu rezoluciju o toj stvari. Kongres je razmatrao i niz pitanja organizacijske, budžetne i profesionalne prirode.

Sva rešenja, donešena na kongresu, izašla su u poslednjem broju staleškog organa »Soznanje«.

B. U. S. stoji vrlo dobro finansijski. To se vidi iz izdanja, koja je do sad pri-

bilo če bi storila to že kaka izmed njih prednic. Ni se ustrašiti dela vsako priliko nekaj — bolje še tako malo, kakor nič — je vsaj nekaj. Pogledimo, kako zanimiv je kraj ki se nonaša s svojo zgodovino! kako šele dežela in narod. Žal, da uvidijo ljudie modrosti starčkov šele ob njih umiranju ko jim pa ne morejo več govoriti. Torej ob času na delo!

Sai to ni nikak trud, nikaka skrb, ker imamo odmerjen čas zato, delavk pa tudi obilo. Zbrane motive bomo lahko vpletali potem med vsakdanja dela: zadobili bomo tudi pravi uogled v ornamentiko samo, krajevno posebnost in okolišev, dalje jo spoznavali od drugega okoliša videli prehode in izpopolnjenosti ter pot, od kje je prišla in kam je šla. Pogledimo: Kdo naredi nekaj stiliziranih listov cvetov poleg, vplete ob kraju še kako črešnje — pred to stopijo na kritiki ki so pravi moistri: eden trdi, da je to izvirna narodna ornamentika: drug se krega da so vmes tui vplivi: tretji vrže pod mizo, ker je oskrunjen tip: peti gleda s solzami v očeh, ker nač mora gledati, poleg na stoka proti drugim: — Bože stvoriteli misli da je ton naroden, na skoraj ne bo! — To so »tuhtovci«... V resnici je pa delo pastirčka ki s ploh ne ve, kaj je to: narodna ornamentika... (Dalie prih.)

LISTEK.

ALBIN ČEBULAR:

Šolske razstave.

(Bela Krajina.)

(Dalje.)

5. Vinica.

Seveda so to dela višje stopnje, ali vendar. Velika predvaja, natančno upoznavanje podavanja prava razdelitev snovi vse to je stalo obilo truda, česar seveda ne vidimo — vidimo le izdelke to pa občuti vsak vzgojitelj, saj ve koliko muke zahteva vsak rezultat. Osnovni pojmi in predvaja vse je bilo prav dobro podano ter tudi jasna pot. Take želimo da bi zbrali nekaj del, namreč razvojnih: od najnižjega do najvišjega, prinesli k učiteljskemu zborovanju ter tam razložili na predmetih potek pravilnosti pa tudi povedali z besedo nepravilnosti katere so se pojavljale med izdelovanjem kar bo odvrčalo učitelie od istih pogrškov ter jim omogočalo hitrejšo pot ter jasnejšo dosego popolne dovršitve dela.

Izdelki niso bili mali, kakor imajo otroci navado da jih izvrše, ampak so bili narejeni v precej veliki obliki ter izdelani zelo okusno.

Prav pridno se goje tudi ročna dela — dekliška, namreč vse, kar je nuno potrebno na deželi, saj jih uče tudi strokovnjakinje, ki imajo tudi same gradiva lastnega, belokranjskega. Tov. Poldka Bavdekova ima bogato zbirko vezenin, katerih ni več naiti med narodom, ker so že izumrle, nekaj jih pa še živi. Vse so bogate na ornamentih, saj smo že omenili, da spada Vinica med ene še najbolj bogatih okolišev v Beli Krajini. Ravno v tem oziru je, skoraj bi rekel premalo pažnje na drugih šolah. Vsaka šola bi imela prav lahko svojo zbirko...! Pa kako lepa bi bila. Kaj lepa — pomembna, pomembna! Pa to stane bi bil odgovor, časa ni itd. Vse to je prazno — utopiti se je treba. Sai ni treba kilometre dolgih vzorcev! Pogledimo najprostejši način. Kupimo nekaj pol ovojnega papirja — saj imamo na razpolago denar za učila! — v Ljubljani dobimo na tudi v polah črne, kateri boli odraža belo, ga razrežemo na primerno velike liste, kateri se sešijejo ali so posamič vloženi v katonske platnice. Na te liste se pritrdi z nekaj nitimi vzorec, katerega lahko izpolnimo na robu lista s sliko in razlago, katero naredimo tudi lahko na posebnem papirju, ki naj bi bila priloga. To označimo z nadpisom ime splošno in domače, kdo nam je posodil original, kie

radio. Ali se krug njegove delatnosti sve više širi. Potreba od više sredstava sve se većma osećala. S toga je kongres povećao članski ulog još sa 20 leva (oko 8 dinara) godišnje. Tako sad svaki član B. U. S. plaća mesečno 20 leva, a u zamenu dobija »Soznanie«, uvek vrlo sadržajni stručni časopis »Učiteljska Misel«, posmrtno osiguranje i dr.

»Soznanie« (Br. 1 od 15. sept. 1926) donosi anel Bugarskog Učiteljskog Saveza na učitelice i učitelje u Bugarskoj. U anelu se ističe, da su otpuštanja učitelja po čl. 70. (o kome je bila reč u »Uč. Tov.«) prestala, da je pritisak lokalnih partizana i raznih faktora van narodne prosvete dopustio zahvaljujući otporu B. U. S.

Podvlači se činjenica, da B. U. S. predstavlja dvanaestobiliadnu armiju, koja je centar saveza 19 profesionalnih organizacija (srednjoškolskih, univerzitetskih nastavnika, lekara, činovnika raznih i t. d.) u zemlji.

Kaže se, da je ideja slobodnog sindikalizma, na kome baziraju sve profesionalne organizacije u Savezu saveza, plod kolektivne misli i prakse Bug. Uč. Saveza. Dodaie se, da to čini sposobnim B. U. S. da ujedini sve učitelje sa najrazličitijim društvenim i političkim po-

gledima, najrazličitijih, etičko-religijskih pravaca. Dalje se naglašuje da je B. U. S. partijski strogo neutralan, da je borbeno organizacija itd.

»Počevši fondom »Borda« koji je osnovan, da bi se pomoglo drugovima nastradalim u borbi za pravu udruživanja i za građansku emancipaciju učitelja, danas naš savez osim njegova razpoloža i sa fondom za samopomoć u slučaju smrti, za pomoć i lečenje trudobolnih, za pomaganje drugova, koji pate od drugih bolesti, fondom za učiteljsku siročad, fondom za internat, za razne kolonije u svrhu odmora i lečenja, čistim i jeftinim kreketima za učitelje u Sofiji.

Pozivajući svoje članove da budu aktivniji a učitelje, koji su van B. U. S. (oko 8000 u celoi Bugarskoj) da stupe u članstvo, Bugarski Učiteljski Savez izlazi sa ovim programom: Borba protivu čl. 70. a za potpuni stabilitet (stalnost) učiteljske službe: za realnu platu: protiv skraćivanja učiteljskog personala: za potpunu primenu principa obavezne osnovne nastave (7 godina: 4 razreda osn. škole i 3 razreda proгимnaziје): za punu građansko i političku emancipaciju učitelja: aktivna kulturno-prosvetna i kooperativna delatnost uz državnu pomoć: za povratak dece u školu i da ova ne mogu ulaziti u udruženja koja su van školske kontrole: za proširenje autonomije srednjih škola i t. d. S.

Vesti o poslabšanju uradniškog položaja potom finančnoga zakona — preuranjene.

Novi finančni zakon dosedaj ne predvideva zvišanja službene dobe glede penzije. — Tudi o odpustitvi uradnikov pod 10 službenih let ni govora. — Vesti o znižanju draginjskih doklad so preuranjene.

V zadnji številki smo prinesli vesti o nameravanju poslabšanja uradniškoga položaja potom finančnoga zakona, ki smo jih posneli po raznih listih.

V zadevi smo napravili potrebne korake, da dobimo avtentične podatke in napravimo nadaljnje korake v obrambo pravic.

Že v članku smo povdajali, da bo treba misliti na resen odpor državnega uradništva, ki bi moral biti skupen za vse stroke in za vse organizacije državnega uradništva.

Brez strunne enotne organizacije vsega državnega uradništva ni misliti na uspeh in odločno borbo zoper hodoče navale in naskoke proti državnemu uradništvu.

Predvsem pa bo treba povzročiti, da se za uradniško pravo ne bodo borili le zadevni odbori skupnih uradniških organizacij, temveč da bodo stopile v akcijo vse strokovne organizacije in se

bodo osnovala tudi skupne manjše okrožne organizacije vsega državnega uradništva, ki bodo vodile borbo in zavest do zadnjega uradnika v okrožju. Naloga teh okrožnih organizacij bi bila, da nastopijo skupno uradniki vseh strok v okrožju in vodijo propagando za enotno uradniško borbo in enoten naston vsega državnega uradništva.

V zadevi novega finančnoga zakona smo preielii informacije, da vsebuje in ponavlja le dosedanje odločbe glede uradništva.

Nova določba je le ona, ki zahteva za vsako upokoiletev v glavnih grupah pristanek finančnoga ministra. S tem se upokoilevanje omejuje in se bo tudi sigurno zavlačevalo.

Druge važnejše določbe tamora izmitne takse, kdor polaga državne izdite, da ne bo država plačevala izpraševance, temveč se bodo morali honorarii vzdrževati iz taks — kar na za Slovenijo ni nič novega.

Tudi v Dalmaciji se dviga državno uradništvo.

Gibanje državnega uradništva se širi po vsej državi. — Vse organizacije državnega uradništva se morajo reorganizirati. — Dalmatinsko uradništvo se izreka za sindikalno osnovo bodočih organizacij. — Vse je za depolitizacijo uradniških organizacij. — Učiteljstvo zopet prednjači.

Za uradništvom v Zagrebu se je dvignilo uradništvo v Dalmaciji, ki je povzdignilo svoj glas in je obrnilo svojo smer v strogo stanovsko in strokovno smer organizovanja.

Zadnji dogodki silno razburjajo uradniške vrste in uradniške družine. Med uradništvom vre!

V uradništvu se vedno boli in boli probuļa razredna zavest in zavest po nuini potrebi razrednega organizovanja in razrednega boja.

Ideja enotne stanovske organizacije in enotnega stanovskega organizovanja vedno boli zmaguje. Centrale uradniških organizacij ki so več ali manj navdahnjene buržoaznega duha, ne bodo mogle dolgo več kljubovati novemu valu in novi smeri mase državnega uradništva.

Za Zagrebom je zborovalo uradništvo v Solitu.

Na kongres v Zagreb odpotne 23-članska delegacija, ki bo zahtevala od kongresa, da odobri:

Višji tečaj višje pedagoške šole.

V ministrstvu prosvete je izdelan učni načrt za višji tečaj v pedagoških šolah v Beogradu in Zagrebu. Višji tečaj višjih pedagoških šol kitraja tudi dve leti kakor nižji tečaj, ima tri odseke: pedagoški, filološko-zgodovinski in pri-

rodno-matematični.

V pedagoškem odseku se predava: pedagogika z vsemi pomožnimi vedami, ki so z njo v najtesnejši zvezi; razen tega pa še no eden predmet, katerega so slušali kandidati v nižjem te-

čaju: srbohrvaščina, narodna književnost, narodna zgodovina, občna zgodovina, zemljepis, tui jezik s književnostjo, zoologija, botanika, mineralogija, geologija, kemija, matematika, fizika ali risanje z modeliranjem.

V filološko-zgodovinskem odseku so tri skupine: a) srbohrvaščina, narodna književnost in narodna zgodovina; b) tui jezik s književnostjo, srbohrvaščina in narodna književnost; c) občna zgodovina z arheologijo, narodna književnost in zemljepis.

V prirodoslovnem-matematičnem odseku so tudi tri skupine: a) matematika in fizika z astronomijo in meteorologijo; b) biologija (zoologija in botanika) in kemija; c) zem-

Za enotno fronto vsega drž. uradništva v državi.

Tudi na Hrvatskem se državno uradništvo probuja. — Uradniški pokret se širi. — Težki časi narekujejo strnjenost vseh strok državnega uradništva. — Skrajni čas je, da se prične z delom na enotni podrobni organizaciji vsega državnega uradništva.

V Zagrebu se je vršila v četrtek zvečer konferenca državnih činovnikov in nameščencev, ki in je sklical radi zadnjih dogodkov, Savez javnih nameščencev.

Konferenci je prisostvovalo nad 100 delegatov 28 organizacij vodil pa jo je dr. Benković, ki je pojasnil obupni položaj državnih nameščencev katerim vlada in Narodna skupščina pripravljajo vedno nova presenečenja.

Pripravila se zopet redukcija osobia in dohodkov.

Govornik je pozival radi tega državnih nameščencev na enoten naston, kakor leta 1919, in je predlagal, da se izbere akcijski odbor, ki bo vodil boi za zaščito pridoblenih pravic državnih nameščencev, kakor tudi za izboljšanje njihovega položaja.

V akcijskem odboru bodo zastopane vse grupe in kategorije.

G. Bratanić je naglašal, da je glavni Savez v Beogradu popolnoma odpovedal in je vlada zato mirno lahko izvršila

lepisie z etnografijo in biologijo. V vsaki skupini zadnjih dveh odsekov se uči tudi posebna didaktika dotične stroke s praktičnimi nastopi.

V višji tečaj se spreimeio samo kandidati, ki so položili diplomski izpit nižjega tečaja. Izbor vrši šolski svet, ki izbere kandidate z najboljšimi kvalifikacijami iz predmetov, ki so si jih izbrali v višjem tečaju, a s srednjo oceno najmanj osem (Najboljši red na višji pedagoški šoli je deset). Koncem četrtega letnika višje pedagoške šole se polaga diplomski izpit višjega tečaja. Da se začno predavanja v višjem tečaju, se čaka na otvorenje kredita v budžetu ministristva prosvete.

nov atentat na državne nameščence. Ostro je žigosal partizanstvo, ki se je raznoslo med uradništvom ter naglasil potrebo osamosvojitve uradništva.

Inž. Ribić je opozarjal, da se vlada zanima samo za krovlice in je zato potrebno, da s temi operirajo tudi državni nameščenci.

G. Pongračić je vehementno napadal Stjepana Radića, ki je nedavno izjavil, da bo prerešetal državne nameščence. S tem skuša Radić samo vzbujati najnižje instinkte nezavednih seliakov in zvrčati na demagoški način vso krivdo za visoke davke na javne in občinske nameščence. Zato je govornik zagovarjal popolno depolitizacijo uradništva in uradniških organizacij.

Dne 30. t. m. se bo vršila v Zagrebu ponovno konferenca državnih nameščencev, na kateri se bo sklepalo o konkretnih predlozih za skupno akcijo državnih nameščencev v vsej državi.

Zbor je sklenil, da sestavi potrebne predloge in jih razpošlje vsem organizacijam.

Splošne vesti.

G. ČAIKOVAC O NOVEM PROJEKTU ŠOLSKEGA ZAKONA.

Zopet nov projekt šolskega zakona. — Utemeljitev projekta po niega avtoriu dr. Čajkovca na seji UJU. — UJU bo stavilo k projektu svoje zahteve.

Na seji Izvršnega odbora UJU dne 13. t. m. je g. dr. Sigismund Čajkovac, prof. višje pedagoške šole v Zagrebu in bivši načelnik ministristva prosvete govoril o novem osnutku zakona o narodnih šolah, ki ga je on izdelal za podlago novega zakona in ki je natisnien tudi v »Narodni Prosveti«.

Pojasnio g. Čajkovca je bilo zelo izčrpano za cel osnutek, ki je po njegovi izjavi sinteza: Davidovičevega zakona, projekta učiteljskega Udruženja, prosvetnega saveta, Trifunovičevega iz l. 1924., Pribičevićevega iz l. 1925. in njegovih osebnih teoretičnih in praktičnih izkušeni in proučevanja zakonov te vrste na Češkem, v Nemčiji, Švici itd.

On se je posebno dolgo zadržal pri načelnih odredbah o nalogah šole, o 8-letnem šolanju, o zidaniu in vzdrževanju šol, o šolskem budžetu, o pravicah in dolžnostih učitelja, o prosvetnih oblastih, ocenah in o disciplinarnem postopaniu.

Vse te odredbe so jasno razvijane iz tiskanega »Osnutka«, a o projektu je dal g. Čajkovac intervju »Vremenu«, ki je natisnien v istem listu 14. t. m.

Posebno se je debatiralo o disciplinarnem postopku, ki obsega v nasprotju z dosedanjimi zakoni le kratko načelno odredbo, zato ker se bo izdelal o tem poseben specialni zakon.

Sprejeto je stališče, naj se ustanove nižja prosvetna sodišča v oblastih, kjer bo sodelovala večina učitelstva in višja centralna sodišča, kot kasacija pri ministristvu, v katerem bo ravno tako sodelovalo učitelstvo. Izvršni odbor je rade volie dopustil dr. Čajkovca, da izkoristi ves čas za razjašnjenje zakona in se je vzdržal od večjega sodelovanja, pridržavajoč si pravico, da v svoji organizaciji prouči ta osnutek in po njem izdela svoje pripombe v smislu zahtev in sklepov našega Udruženja in njegovih skupščin.

Osnutek zakona o narodnih šolah, ki je izhajal v »Narodni Prosveti«, je v

88. številki zaključen in tudi posebei natisnien.

— Listi poročajo o izjavi ministra prosvete, da predloži projekt šolskega zakona tekem desetih dni Narodni skupščini.

— Izprememba pravil Osrednjega zveza državnih nameščencev v Ljubliani. Pretekle dni je pretresal ožji odbor osnutek pravil za zvezo državnih nameščencev v Ljubliani. Zveza obsega teritorij ljublianske in mariborske oblasti. Osnutek je izdelan na podlagi pravil vseh uradniških organizacij v naši državi ter na podlagi določb, ki jih imajo tudi organizacije uradništva v drugih državah, predvsem v Češkoslovaški in Avstriji. Temeli skupni organizaciji so strokovne organizacije državnega uradništva fakultativno na upoštevanje osnutek tudi okrožne organizacije vseh strok državnega uradništva. Članarino določa občni zbor. Zvezo vodi 20 članski odbor, izvoljen po proporcju 16:4. Edina pomankljivost je ta, da v odboru niso zastopane vse stroke državnega uradništva in bi bila potrebna v tem oziru še neka vsesna posvetovalna korporacija, kjer bi prišle vse stroke do veljave.

— »Mladina«, mesečna revija, ki jo izdaja akademska omladina, izhaja v Ljubliani že tretje leto. — Naroča se v Ljubliani, Kolodvorska ulica št. 7 in stane letoletno le 40 Din. za dilake pa 30 Din.

Pred kratkim je izšla prva številka tretjega letnika, ki nam živo priča kako krenko, ne oziraje se na levo in desno, stopa mlajša generacija literatov no iasno začrtani poti. Obetaio se nam iz tega podmladka vredni nasledniki Cankarja, Ketteia, Murna in Župančiča. Tretji letnik stopa med narod z uvodnimi besedami urednika Bratka Krefta in naj navedemo le stavek: Z upornim nogu stopamo in z mladostjo svežih mišic rušimo, kar je gnilega in peščeneza na tej cesti, zakaj naše delo mora biti granit v granitu, ki ga vežemo samo z zdravim, trdim, vseubornim. Iz tega je razvidno, da vodi zdrava ideja to delo in takemu delu je uspeh osiguran. Omeniti bi bilo, in z našega stališča še posebei novdariat, deistvo, da se tudi med visokošolci izkazuje vedno boli potreba no stanovskem

in izvenstrankarskem organiziranju. V članku »Dijaška stanovska organizacija«, navaia pisec statistiko in uspehe nemškega strokovno organiziranega dijaštva. Omenia tudi angleške Trade Unions ter postavlja vse kot vzgled našemu dijaštvu, ki je še vedno ločeno do partijah in nima skupnega podpornega društva. radi česar je ravno dijaštvo navezano le na »napredno« ali »klerikalno« menzo.

Iz »voti navedenega članka je razvidno kako se kaže povsod in ne le med učitelstvom potreba stanovskih organizacij. In ta ideja bo orei ali slei popolnoma zmagala. — Dobri so v »Mladini« tudi »Zapiski«, ki brezobzirno bičajo sodobne naše snile razmere. Da je delal Miklošičev spomenik, ki je bil odkrit v Lutomu, neki Schärpe, kipar z Dunaja, izve, kdor se ni zato specielno zanimal, tudi šele iz teh »Zapiskov« Res tipičen slučaj za Slovenijo. Naši tovariši bodo v tej reviji našli marsikaj zanimivega in to zato vsem najtopleje priporočamo.

V. M.

— Srez Murska Sobota je še vedno brez prosvetnega referenta, dasi so pretekli že trije meseci odkar je prejšnji zastupil to mesto. Tekom treh mesecev bi bilo na že mogoče rešiti to vprašanje. Še nosamezna šola ne more biti dali časa brez upravitelja. Tu pa nusti šolska uprava za cel srez, kjer že itak niso idealne razmere, tako važno mesto nezasedeno. Kie je krivda?

— Rokopise za »Učiteljskega Tovarisa« prihodnji teden ie treba poslati en dan pred običajnim zaključkom uredništva, ker ie v sredo praznik Ujedinjenja in počiva ta dan tudi tiskarsko delo.

— Za prošlavo državnega praznika dne 1. decembra še vedno lahko dobite pravočasno državni orb, če ga takoj naročite pri Učit. domu v Mariboru.

— Učiteljske službe v Dalmaciji. Učitelji novinci(ke), ki še niso dobili službe in zanje ni izsleda da io dobe v Sloveniji, a bi hoteli službovati v Dalmaciji, naj pošlejo pravilno opremljene prošnje na ministrstvo prosvete, odločenie za osnovno nastavo, na odsek za Dalmacijo.

— Minister prosvete in skleni kongres Narodnega ženskega saveza na Bledu. Minister prosvete ie izjavil deputaciji Narodnega ženskega saveza, da pridejo v srednješolski zakon vse resolucije kongresa, ki se ie vršil pretekli mesec na Bledu, v kolikor se tie vzgoje srednješolske mladine v naši državi.

— Glavni dobitnik 1.000.000 dinarijev gospodinja težko zadene. Boli zanesljiva not do zdravja in sreče ie previdnost in razumnost v gospodinjstvu. Ali poznate »Žiko«? Ali veste, kaj pomeni »Žika« za Vaše zdravje, za zdravje Vaših otrok? Pa o tem drugič.

— Nesreča. Ponesrečil ie pri cirkularki brat nov. Andreja Skulja in preds. Ljubljanskega učiteljskega društva tov. Frana Skulja. Prepeljan ie bil v ljubljansko bolnico, kjer ie podležel poškodbam. — Prizadetim naše sožalie!

— Vse one tovariše in tovarišice, ki so se mi ustno prijavili na zborovanju za člane Učiteljskega društva za ljubljansko okolico prošim, da prijavijo svoi pristop pisмено po dopisnici. Istotako vabim še vse ostale člane in članice bivše podružnice »Slomškove zveze«, ki niso še pristopili k našemu društvu, da takoi prijavijo svoi pristop. Vsakega pravega tovariša in tovarišice stanovska dolžnost ie da pristopi v enotno stanovsko strokovno organizacijo UJU. Upam, da bo moi apel dobil odziv tudi pri onih tovariših in tovarišicah, ki so doslej bili neorganizirani. — Šmartno pod Šmarno goru, 22. novembra 1926. — Josip Marcar, t. č. predsednik.

— Načrt za ženska ročna dela. Društvo učiteljic v Ljubliani ie svoječasno izdelalo načrt za ženska ročna dela. Prosi nas, da sporočimo vsem okrajnim učiteljskim društvom, naj ne razpravljajo o tem načrtu na svojih zborovanjih, temveč naj pošlejo svoje predloge in nasvete »Društvu učiteljic v Ljubliani«.

ki bo o tem načrtu podrobneje razpravljalo na svojem občenem zboru meseca decembra.

UJU — poverjeništvu Ljubliani.

— Novi slušatelji višjih pedagoških šol. Po odredbi ministra prosvete ie otvorien tudi tretji letnik na obeh višjih pedagoških šolah v Beogradu in Zagrebu. V Zagrebu ie v tretji letnik sprejetih 70 kandidatov in kandidatini, v Beogradu pa 59. V Beogradu so se predavanja v tretjem letniku že pričela, v Zagrebu se prično s 1. decembrom.

— Rokavice, ki jih ie nozabila tovarišica 20. novembra v risalnici na učiteljsku so spravljene pri strokovnem tainiku v prostorih poverjeništvu.

— V predzadnem »Učit. Tovarisu« nas poziva urednik »Ponotnika«, da nai do 28. t. m. podamo oceno novega učnega načrta za osnovno šolo, češ, da nai k reviziji istega doprinese svoi del slovensko učitelstvo in pa, da posveti vsa ianuarsko številko »Ponotnika« izključno novemu učnemu načrtu. Uredništvo ima namen novi učni načrt na ta način razsvetliti z raznih vidikov, nozabilo pa ie pri tem da moramo učne načrte v razredu preizkušati nakar moremo šele podati oceno oziroma začeti diskusio, ki nai dovede do neovrjetivosti učnih načrtov. Mnenja sem, da mora uredništvo predvsem nadaljšati rok za zbiranje ocen naimani za pol leta, ker bo sicer revizija nepopolna in zonet vse prezgodnja. Našlo delo v tem oziru ne bo na mestu! Opozariam istočasno na članek tovariša Pibrova z Jesenic, ki ie o tem vprašanju že razpravljial v »Učiteljskem Tovarisu«. Imam na naslednji predlog: V kratkem (februarja 1927) praznujemo 100-letnico smrti Pestalozzija. Proslavimo ta dohodek s tem, da posvetimo številko temu pomembnemu pedagogu.

Drago Bitenc.

— Predavanja o modernem šolstvu. V petek, dne 19. t. m. ie predaval pri »Jelenu« na Jesenicah tovariš Pibrovac Leo o modernem šolstvu. Govoril ie prav noliudno o razvoju psihologije, v katerem tie temelji novega šolstva, ki se ie no svetovni vojni, v pedagogiki že davno »pripravljeno« na mah razvilo po vsei Evropi. Predavatelj ie v duhu vnelal množestevilne poslušalce v delovno šolo z nebrojnimi svojimi zahtevami. V delavnico, k pouku, kjer ie vneliano ročno udeistvovanje in kjer kraljuje delovni pouk. V luči delovne šole ie kazal na staro šolo, kjer se ubila osebnost, ovira produktivnost, navaia k nemorali ter oreni mladini življenje. Govoril ie o potrebi tesnega stika med šolo in voditelji, ki bo dvignil šolo in normal korenine v srce naroda. Navzoči poslušalci največ iz krogov delavstva so sprejeli izvajanja z navdušenim ploskanjem v imenu navzočega meščanskega učiteljskega učitelstva ie govoril tovariš Mrovlie, ki ie tudi povdarial potrebo tesnega stika med šolo in domom »Šola in dom sestrici sta dve, ena brez druge hoditi ne sme!« — V kratkem se vrši II del predavanja.

B.

— Mr. Johnson, veliki borec za prohibicijo v Severni Ameriki, ie predaval preteklo nedeljo v Ljubliani o tem zakonu, ter na podlazi statističnih podatkov pokazal blagodejni uspeh, ki ga ie ta zakon dosegel za ameriško ljudstvo. Povedal ie tudi da ie k udeistvitvi tega zakona zelo veliko pripomoglo ondotno učitelstvo s poukom v šoli in v protialkoholnih organizacijah. — In pri nas? Še vedno ie v veljavi odlok bivšega višjega sveta za Slovenijo z dne 8. februaria 1920, l. ki precei točno navaia smernice za protialkoholni pouk: ali vzlic temu ie bilo tako malo odziva! Zato tovariš(ice) in v prvi vrsti tovariši nadzorniki zonet na delo v tem pogledu, da rešite vsai našo šolsko mladino alkoholovega strupa! Hvaležen vam bo narod, ki sicer gotovo propade! — R. Horvat, star. podpreds. društva »Treznost«.

Podpirajte prosvetni sklad!

— K usposobljenostnim izpitom, ki so se vršili na državnem moškem učiteljsku v Ljubliani v času od 5. do 15. novembra, se ie prijavilo 20 kandidatov in 66 kandidatini. Izid izpitov ie naslednji: I. Dopolnilni in specialni izpiti: a) za nemščino kot predmet na meščanskih šolah sta bili usposobljeni M. Assunta Mencin in M. Natalija Zupančič; b) za meščanske šole s slovenskim učnim iezikom so bile usposobljene Ljudmila Pirivec (I sk.), M. Marija Regali in M. Regina Majce; c) izdit iz nacionalnih predmetov za osnovne šole sta napravila Ivan Loser in Josip Siegmund, iz srbohrvaščine kot predmet na osnovnih šolah pa Justina Pipan. — II. Za osnovne šole so bili usposobljeni: Ivan Baškovič, Albert Bregant, Stanko Bučar (z odliko), Aloizij Dolgan, Stanko Dominko, Walter Erker, Peter Golobič, Rado Hraštnik, Franc Klemenc, Metod Škerfanc, Karol Štrbenk, Stanko Tavželi, Julij Trotošek, Franc Vidic in Rudolf Vrabčič. — Hilda Ahčin (z odliko) Vanda Andolišek, Bogomila Benedik, Frančiška Božič, Marija Brumat, Iva Cesar, Marija Čebular (z odliko), Vekoslava Donai, Marija Fister, Franja Galovič, Marija Gangl (z odliko), Mercedes Globočnik, Aleksandra Golia Štefi Humek, Amalija Jenko, s. Marija Klinar, Terezija Klinar, Zora Kneisel, Pavla Knific, s. Darina Konec, Marija Koren, Marija Kovič, Marija Kramaršič, s. Dolorosa Lavrenčič, Marija Leban, Marta Lipovšek, Slava Lipovšek, Franja Ložar, Antonija Mallv, s. Jakobina Marinko (z odliko), Danica Marolt, Hermina Mihler, Frančiška Molik, Hilda Nadelko, Ada Olhofer, Roza Povše, Vera Premrov, Ana Radanovič, Josipina Repé, Rosa Roš, Milena Saksida, Berta Spazzapan-Marolt, Eliza Stalowsky, Nataša Suhadolc-Sartori, Valerija Šešek, Stefanija Šmalc, Terezija Šorn, Vida Štolfa, Antonija Turk, Mira Vogrinc, Marija Wider, Ana Zavodnik, Friderika Zupan in Gabriella Zupančič. — 2 kandidata sta bila reprobirana, 6 kandidatov ie med ustnim izpitom odstopilo.

Naša društvena zborovanja.

Prva skupina članstva »Slomškove zveze« ie že korporativno vstopila v UJU. — Podružnica »Slomškove zveze« za ljubljansko okolico se ie razdružila. — Članstvo ie že zborovalo skupno pri Učit. društvu za ljubljansko okolico. — Radovljiško učiteljsko društvo ie po pravilih še član UJU poverjeništvu Ljubliana. — Članstvo se izreka proti izpremembi pravil. — Konjiško učiteljsko društvo ie sprejelo deklaracijo z dostavkom narodnega in državnega edinstva. — Izreklo se ie za legalno opozicijo. — Krško učiteljsko društvo ie enodušno odobrilo stališče delegacije na pokrajinski skupščini. — Gibanje Društva učiteljic v Mariboru.

Vabila

— Ljubljansko učiteljsko društvo zboruje celodnevno v ponedeljek 6. decembra t. l. v telovadnici II. deš. osnov. šole na Cozovi cesti. Na dnevnem redu bo zanimivo predavanje o delovni šoli. Podroben dnevni red in drugo objavimo prihodnjič. — Tainik.

— Slovenjgraško okrajno učiteljsko društvo zboruje glasom sejnega sklepa v soboto dne 4. decembra 1926 ob 11. uri v Slovenjgradu po običajnem vzpostredu. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Udeležba ie obvezna. Na zborovanje so vabljeni tudi vsi v naš kraj na novo došli kakor tudi ostali se ne včlanjeni tovariši(ice) v svrhu pristopa k društvu s 1. jan. 1927. Na polnoštevilno snidenje vabi predsednik.

— Novomeško učiteljsko društvo zboruje v torek 7. decembra ob pol 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje obseh zadnjih zapisnikov, 2. Društvene zadeve, (Dopisi in drugo.) 3. Poročila delegatov o skupščinah, 4. Predavanje tovarišice Elize Kukovčeve o temi: »Računski pouk v smislu učenčeve samodelavnosti«. 5. Slučajnosti. — Za skupen obed se ie pravočasno prijaviti tov. Jožu Bohincu v Brežicah.

— Brežiško-sevniško učit. društvo zboruje dne 4. decembra 1926 ob 10. uri v Brežicah s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje obseh zadnjih zapisnikov, 2. Društvene zadeve, (Dopisi in drugo.) 3. Poročila delegatov o skupščinah, 4. Predavanje tovarišice Elize Kukovčeve o temi: »Računski pouk v smislu učenčeve samodelavnosti«. 5. Slučajnosti. — Za skupen obed se ie pravočasno prijaviti tov. Jožu Bohincu v Brežicah.

Poročila:

— Okrajno učit. društvo za ljubljansko okolico ie zborovalo v soboto, 20. novembra 1926 v risalnici drž. učiteljskega. Navzočih ie bilo 210 članov in članic.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

— Napredovanje v nov. V 3. grupo II. kategorije: Stanislava Iskra, Ivan Pintar, Cirila Antolovič-Pečnik, Vinko Lavrič, Josip Suštaršič, Marija Selan, Mara Kunc, Rudolfina Cirman-Simončič, Erna Buh-Kramaršič, Marija Trampuš, Vera Sever, Fran Pečar, Marija Tome. V 4. grupo II. kategorije: Terezija Primožič, Milan Grom, Stane Praprotnik, Fran Bizjan, Darinka Berce, Vida Uršič-Benedičič, Ciril Justin, Ana Gradišar, Rafael Rihar, Frančiška Kuželj, Danica Pavčič, Ana Berce, Avgust Clemente, Elizabeta Šuligoj, Cecilija Novak, Celestina Laznik.

— Napredovanje v nov. V 3. grupo II. kategorije: Alojzij Berce, Stanko Povh, Jakobina Peycha, Amalija Volnar, Metka Iglar, Berta Menhart. V 4. grupo II. kategorije: Marija Špan, Darila Nabergoj, Vida Mulej, Katarina Robnik, Marica Kos, Ivana Šesko, Alojzij Kocbek, Emilija Lehman, Marija Likar, Lucijan Janež, Božidar Caharija, Angela Ocvirk, Vlačav Povh, Ljudevit Petercel, Stefanija Stopar-Novak, Marija Bratkovič-Smerdel, Franc Kotnik, Bogomil Gerlanc.

Naša gospodarska organizacija.

— Učiteljski dom v Mariboru. Darilo: Društvo učiteljstva meščanskih šol v Sloveniji 200 Din; namesto venca na grob umrlega g. ravnatelja Bena Serajnika, Članarina: Okr. učit. društvo Murska Sobota za l. 1925. 800 Din; Luknar Marjana, Ptuj 110 Din; Salamun Mimica, Ptuj 100 Din; Zidarič Marija, Ptuj 90 Din; upokojeno učitelstvo v Mariboru 30 Din; Stanko Vičič, Puščava 80 Din; učitelstvo osn. šole v Miethsdorfu 380 Din; učitelstvo v Pobrežju 370 Din; Ptuj-okolica, dekliska osn. šola 96 Din; Sv. Lovrenc n. Dr. p. 90 Din; Sv. Marjeta niže Ptuja 90 Din; Št. Ilj pod Turjakom 110 Din; Trbonje 20 Din; Kovač Albina na Bregu pri Ptuj 80 Din; Ivanka Zupančič, Celje 10 Din; Marija Ogrizek, Kostrivnica 20 Din; mestna dekliska šola Ptuj 200 Din; Sp. Kungota 60 Din. — Tovariši in tovarišice! Podvzajte se! Leto se bliža koncu in mnogi še niso poravnali članarine. Več okrajev stoji križem rok ob strani! Zdromite se! Ali naj samo nekateri gradijo naš dom, ki bo v prid vsem? V Mariboru, 16. 11. 1926. M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljski pevski zbor.

— Nev. Prihodnji pevski tečaj in letni redni občni zbor z običajnim dnevnim redom se bo vršil 11. in 12. decembra v Ljubliani. Začetek 11. ob 9. uri, kraj naznanimo pravočasno. Prijava za hrano in prenočišče pošlite do 10. decembra. Tainik.

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubliani, Frančiškanska ul. 6. Učitelstvo opozarjamo, da nai uvede te zvezke v šole in nai zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

Zvezki se prodajajo v korist »UČITELJSKEGA KONVIKTA« v Ljubliani in »UČITELJSKEGA DOMA« v Mariboru.

bilo poročilo o pokr. skupščini zelo enostransko, kar je povzročilo zopet burno debato, je to ublažilo poročilo delegata glavne skupščine tov. Urbaničiča, ki je v svojem humorju podal svoje poročilo zelo stvarno in objektivno, kar je članstvo brez debate vzelo z zadovoljstvom na znanje.

Tov. Šmajdek zahteva v svoji resoluciji, da se v prvo točko našega programa vnese tudi izraz »narodnega in državnega edinstva«, sicer da bodo izvajali konsekvence. Nastala je opetovano zelo burna debata, iz katere je bil predlagan sledeči predlog tov. Držaja: Z ozirom na ustavo, na katero smo prisegli in po kateri moramo vzgajati deco in ljudstvo v duhu narodnega edinstva, in v svesti si, da to tudi izvršujemo, je nepotrebno to še posebej povdarjati in bi vsako tozadevno povdarjanje le vzbujalo dvom o naših lojalnih tendencah. Zato smatramo, da je vsak tozadeven predlog neumestnen in odveč.

Tov. predsednik da najprvo Šmajdkov predlog na glasovanje, za katerega je glasovalo 12 od 210 navzočih članov. Za Držaja v predlog so glasovali vsi razen treh članov, kar je povzročilo med člani velikansko veselje in so dali duška z gromovitim aplavzom.

V. Pri slučajnostih je stavil tovariš Cerut sledeča predloga: a) Vsi člani in članice okr. učit. društva za ljublj. okolico pristopijo korporativno kot članji k »Osrednji zvezi drž. nameščencev«.

b) Učiteljstvo okr. društva za ljublj. okolico ne vidi potrebe, da bi izstopilo iz kulturnih društev, temveč hoče še nadalje delovati v kulturnem oziru izven šole.

Tovariš Grašič stavi predloga: a) Vsakega člana UJU se izključi iz društva in organizacije, za katerega se izve in se mu dokaže, da se je pri zaposlitvi službenega mesta posluževal druge poti, kakor je službeno predpisano.

b) Protestiramo proti razdelitvi ur in učnega načrta, ker ne odgovarjata stvarni potrebi. Zahtevamo, da pri sestavi urnega in učnega načrta sodeluje učiteljstvo.

Tovariš Držaj stavi predlog: Učiteljstvo se čuti ponižano radi kontrole šolskih prijateljev glede pijačevanja podrejenega učiteljstva.

Vsi navedeni predlogi so bili soglasno sprejeti.

Po izčrpanju dnevnega reda zaključil tov. predsednik zborovanje ob 13. uri.

Oni, ki jim je v resnici za enotno stanovsko strokovno organizacijo, so z velikim zadoščenjem zapustili to zborovanje v svesti si, da smo si drug napram drugemu le tovariši in da bomo v tem tovarištvu nadalje delovali v ponos našega stanu in naše enotne fronte, ki se od dne do dne bolj jači.

Josip Macarol, predsednik.
Ana Celnar, zapisničarica.

+ Radovljiško učiteljsko društvo je imelo v četrtek 18. nov. t. l. izredni občni zbor v Radovljici.

Dnevni red: 1. Otvoritev izrednega občnega zbora.

2. Deška ročna dela — predavanje g. A. Novaka.

3. Poročilo tajnika.

4. Sprememba društvenih pravil.

5. Slučajnosti.

Vabila za izredni občni zbor je podpisal in razposlal na šole, da obveste učiteljstvo tajnik, tov. Kobentar.

Poverjeništvu UJU — Ljubljana je razposlalo na vse člane Radovljiškega društva (izvzemši onih 15, ki so vrnilo liste) posebno okrožnico pod št. 382, v kateri pojasnjuje razne točke pravil in sklep zborovanja Radovljiškega društva z dne 2. okt. t. l., ker je v protislovju s pravili društva.

Izstop radovljiškega društva iz Pov. UJU — Ljubljana. Radovljiško društvo je dne 2. okt. t. l. sprejelo sklep, da ne pripozna Pov. UJU Ljubljana v sedanjih sestavi in izstopa iz Pov. UJU Ljubljana.

Objasnili so članom, da pristopi k Pov. UJU — Zagreb.

Člani so na to pričeli pošiljati Poverjeništvu UJU — Ljubljana izjave, da ne izstopijo iz poverjeništvu in se ne strinjajo s sklepom društva. Mnogi so glasovali za predlog, ker niso bili na jasnem, o čem se pravzaprav razpravlja in ker se v objavljenem vabilu na izredni občni zbor ni objavilo dnevnega reda in tudi ne preje članov obvestilo, da je na dnevnem redu točka o izstopu iz UJU.

Pristop k drugemu poverjeništvu UJU je nemogoče, ker to nasprotuje pravilom UJU in je izvršni odbor UJU v Beogradu tudi izdal tozadevno okrožnico z dne 11. okt. t. l. št. 1236 na vsa poverjeništvu. Z izstopom društva iz UJU bi člani prenehali biti tudi člani UJU.

Vračanje organizacijskih listov. Vključ društvenemu sklepu je od 108 članov vrnilo organizacijske liste 15 članov.

Določila pravil Radovljiškega učiteljskega društva. § 5. pravil Radovljiškega učiteljskega društva se glasi: »Društvo je član UJU — poverjeništvu Ljubljana in potom tega so člani okrajnega učiteljskega društva člani UJU v Beogradu.«

Sprememba pravil se na izrednem občnem zboru 18. t. m. ni izvršila in je neveljaven tudi sklep društva od 2. oktobra t. l.

+ Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo v Konjicah dne 11. t. m. ob navzočnosti 41 člana izmed 59.

Preds. čestita tovarišici Jerman-Pozne k njeni poroki in ji želi v imenu članstva največje zakonske sreče. Spomni se rajnega tov. Beno Serajnika — navzoči vstanejo v znak spoštovanja.

Predčitajo se razni dopisi. Društvo pristopi z enim deležem kot član k Učit. tiskarni. Članstvo našega društva ne izstopi iz kulturnih društev.

Tov. nadz. Gselman je podal izčrpano in temeljito smernice za sestavo podrobnih učnih načrtov po novem učnem programu. Za svoj trud in vestno pripravo referata se mu članstvo živahno zahvaljuje.

Deklaracija — debata živahna in ostra. Sprejmejo se te resolucije: 1. Konjiško učiteljsko društvo sprejme zadnjo deklaracijo — samo z dostavkom »narodnega in državnega edinstva«. (Proti 1 glas.)

2. Pozivljamo Pov. UJU Ljubljana, da izstopijo vsi člani, razen tov. pov. Skulja in Kobala.

3. Odgovornost za nerednost nosijo vsi člani prejšnjega odbora in tudi isti v sedanjem, ne pa samo tov. Jelenc, Dostal in Fegic.

5. V zvezi s temi 3. točkami: Vztrajamo v odločni opoziciji proti Pov. UJU Ljubljana, dokler isto ne sprejme vseh naših predlogov in jih tudi ne upošteva.

Pristopne izjave podpišejo vsi nanovo vstopivši člani.

Enoglasno se sprejme tudi resolucija učit. vajakov: Naše društvo vztraja odločno na stališču, da imajo učitelji-vajaki popolnoma iste in enake pravice kot njihovi tov. — nevoljaki in drž. nameščenske. Njihova stalnost in napredovanje ne sme biti odvisna radi odslužitve kadrskega roka. Pov. UJU Ljubljana naj se odločno zavzame za nje na pristojnih mestih, da se ta vnebovpijoča krivica odstrani.

Andrej Pirjevec, tajnik. I. Kržič, predsednik.

+ Učiteljsko društvo za srez Krško je zborovalo dne 23. septembra 1926 v Boštjanju. Udeležba je bila z ozirom na skrajno slabo vreme zelo dobra. 85 članov je prihitelo po silno slabih potih, mnogo celo v nevarnosti zbog naraslih rek in potokov. Navzoči so bili tudi tov. sreska referenta L. Levstik in A. Dernovšek ter člani ožjega sveta tov. Andr. Skulj, I. Dimnik in R. Plavšak, ki jih je tov. predsednik J. Vanič pristrčno pozdravil. Predno se je prešlo na dnevni red, je društvo izvolilo tov. Aleksandra Lunačka, ravnatelja v p. iz St. Ruperta svojim častnim članom.

Razprava o novem učnem načrtu. O njej je zelo obširno poročal tov. sreski referent Leopold Levstik. Njegova izvajanja so izpopolnjevale kritike šolskih upraviteljev. Kritiko o novih učnih načrtih za enorazrednice je izvršil in čital tov. Zupan, za dvorazrednice tov. Fakin, za trirazrednice tov. Černjač, za štirirazrednice tov. Špenko, za petrazrednice tov. Brezovar, za šestrazrednice tov. Vinko Berce, za sedem- in osemrazrednice tov. Herbst. Kritike so bile zelo različne, vse pa so povdarjale nadstevilo ur in to posebno za eno-, dvo- in trirazrednice.

Sedilo je poročilo o pokrajinski skupščini v Celju. Poročal je tov. Tone Seliskar. Z ozirom na to, ker je bilo obširno poročilo o tem priobčeno že v U. T., je podal samo moralno sliko te skupščine. Z ozirom na važnost te točke, navajamo nekaj izvlečkov iz njenega referata: »Vsa skupščina se je vršila v znamenju deklaracije in je bila menda ena najbolj burnih skupščin, kar obstoja UJU. Vršila se je prava gigantska borba za zmago novih, naprednih in času primernih idej, ki so zavračale zastarela in skoraj bi rekli nepotrebna načela.« Nato je podal kratek, znanstveno utemeljen pregled o razvoju vseh velikih idej vobče.

Seliskarjeva izvajanja so bila sprejeta z viharim odobravanjem. In ko je tovariš Požar predlagal, da se sklep naših delegatov sprejme kot enodušen izraz vseh, se je to enoglasno z navdušenjem izvršilo.

Ker je bil tov. Jos. Strekelj odsoten (na dopustu) je odpadla druga točka dnevnega reda.

Dopisi. Predčitajo se došli dopisi: 1. Okrožnica poverjeništvu, ki govori o znižanju draginskih doklad in o tozadevnih sklepih. 2. Dopis glede pristopa k zadrugi Učit. tiskarna. Tov. predsednik vzpodbuja članstvo, da pristopi k ome-

njenj zadrugi v čimvečjem številu. Društvo samo bo sklepalo o pristopu na rednem občnem zboru. 3. Vabi se članstvo, da nabira inserate za org. stanovske liste. Nadalje priporoča tov. predsednik vsem tovarišem »Učit. Samopomoč« in pristop k Sl. Šol. Matici.

Poročilo o državni skupščini in o kongresu v Beogradu. Tov. J. Vanič je v kratkem orisal potek in življenje na skupščini oz. kongresu v Beogradu.

Predlogi in nasveti: 1. Popoln izstop iz vseh kulturnih, karitativnih političnih in sportnih društev bi imel uspeh le tedaj, ako bi bilo vse drž. uradništvo brez izjeme močno organizirano ter na tak klic izvajalo takoj konsekvence. Ker pa v sedanjih razmerah taki poskusi niso izvedljivi, naj se preide in doseže najprej to, da bo vsak drž. uradnik organiziran v svoji stanovski organizaciji.

2. Vse učiteljstvo bodi včlanjeno pri »Društvu drž. nameščencev« svojega sreza, to pa pri OZ. Članarina naj se zniža na letnih 5 Din.

Slučajnosti. Tov. Brezovar se v imenu tov. Lunačka zahvaljuje prisotnim, da so ga izvolili častnim članom.

Govorili so še tov. poverjenik Skulj, član ožj. sveta za posavsko okrožje tov. Plavšak in urednik »Učit. Tov.« tov. Dimnik, nakar je tov. predsednik zahvaljujoč se poročevalcem za trud, zaključil lepo uspešno zborovanje.

Delovanje učiteljic:

+ Društvo učiteljic je imelo 13. nov. t. l. svoj občni zbor v Mariboru.

Iz poročila tajnice se je videlo, da društvo sicer ne dela hrupa in ne obeša svojih del na javni zvon, a tiho deluje vztrajno in neumorno.

Izvoljen je stari odbor. Pri slučajnostih se je izrazilo mnogo želj in zahtev učiteljic ter sprejeti so bili razni predlogi. Želi se, da bi se na ženskih učiteljskih poučevala ena ura o lepem obnašanju, etiki in morali. Sprejet je bil predlog, da dobi starejša učiteljica stanovanje s kuhinjo, ker po delopolnem življenju hoče imeti učiteljica tudi samosvoje gospodinjstvo in postrežbo. Z neke strani se je protestiralo, da na mešanih šolah niso ženske upraviteljice in mora biti stara izkušena učiteljica podložna mlademu učitelju začetniku. Protestiralo se je tudi proti odloku, ki zabranjuje učiteljicam odhod iz kraja službovanja. Tako bi učiteljice ne smele iti pod domači krov dragih staršev, če so še tako srečne, da jih imajo.

Zelo zanimivo in obširno je bilo predavanje strok. učiteljice Jele Levstikove: »O ženskem kongresu na Bledu«. Lahko je žal tovarišicam, katere se zborovanja niso udeležile, posebno Jelinim ožjim tovarišicam iz Maribora; predavanje je bilo res duhovito in poučno obenem. Istega dne je zborovalo okr. učiteljsko društvo za marib. šol. okraj in vsaka učiteljica z dežele je bila prosta ter bi lahko prišla tudi na zborovanje učiteljic. A mnogo mladih in najmlajših smo pogrešali. Dobro

Novosti za jesen in zimo

Vsakovrstno sukno za obleke in suknje v veliki izbiri. Naj-novejši vzorci za damske plašče. Ugodni plačilni pogoji. Na željo se pošljejo vzorci.

A. & E. SKABERNE, veletrgovina LJUBLJANA

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—

NOVA ŠOLSKA TABLA

dvojna, na škripcih, se ugodno proda. Ponudbe na upravo U. T.

UPRAVA ZVONČKA

ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše vezane à 60.— Din. navadno vezane à 45.— Din in

nevezane à 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih števk vseh letnikov à 3.— Din komad na razpolago.

Z LAHKOTO DOSEŽATE DOBRE USPEHE PRI POUKU.

ako imate uvedene ročne zemljevide kulturnih

mi je v spominu tisti podlistek v Prosveti, prilogi Uč. Tov.: Tožba mlade učiteljice na deželi, ko tarna čez dolgčas na vasi, o pomanjkanju družbe in zabave. Ne v zabavi, v delu leži slast življenja; zabava naj bo nekako plačilo za storjeno delo!

Srčno vabimo Vas mlade in najmlajše učiteljice v naš krog; tu se boste seznanile z večjim številom tovarišic, tukaj lahko prosto izrazite vse, kar Vam srce teži, tu boste našle tolažilo, oporo in pomoč! Ni lahko učiteljevanje, grenak je učiteljski kruh in boj za obstanek; ženski organizem ga težje prenaša, zato se moramo podpirati med seboj, kakor sestre. Ena za vse in vse za eno!

Tako pa na svidenje prihodnjici!

Književnost in umetnost.

—k De profundis. V založbi »Jug« v Ljubljani je izšla nova zbirka Gradnikovih pesmi »De profundis«. Cena broširanemu izvodu 30 Din.

Poleg prevodov Tagorejevih in Sem Penelljevih je to že tretja zbirka Gradnikovih pesmi. Že prva zbirka »Padajoče zvezde« je prekosila vsa pričakovanja, a Gradnik ni ostal pri prvem uspehu, vedno više se vzpenja in druga zbirka »Pot bolešči« ga spopolnjuje, a sedanje »De profundis« je zares umotvor, ki jasno priča, da je pesnik res pravi umetnik.

Knjiga je tudi po zunanji opremi zelo okusna in bode v okras vsaki knjižnici.

—k »Knjigovodstvo za oblačilne obrtce«. Pod tem naslovom je izšla te dni nova knjiga, katero je založila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Knjiga se nanaša naravnost pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter stane 32 Din.

Listnica uredništva.

—lu Da ne bo zmote moramo ugotoviti, da v zadnjem dopisu tov. Radoslava Knafliča v 12. številki »Učit. Tov.« ni bil izpuščen niti en stavek in ne črta na ne ena črka.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod

ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike

ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finan-

čnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-

industrijskih podjetij in privatnikov

ARGUS -ove informacije so valdar točne izčrpne

in hitre

ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd

ARGUS -ov telefon je 6-26, a brzojavni naslov Argus

Rokotvorni pouk.

Vse potrebščine za

KNJIGOVEŠTVO IN KARTONAŽO dobite najceneje v trgovini

„ŠAGRIN“ dr. z o. z.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6.

(nasproti Hotela Union.)

Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!